

OHJEITA ESITARKASTAJILLE VÄITÖSKIRJAKSI TARKOITETUN MONOGRAFIAN ARVIOINNISSA

Näiden ohjeiden tarkoituksena on tarkentaa esitarkastajille toimitettavia ohjeita.

Oulun yliopiston tutkijakoulun kotisivuilla monografia määritellään näin:

*”Väitöskirja voi olla muodoltaan ja rakenteeltaan yhtenäinen esitys, joka noudattaa tieteenalalle ominaista tieteellisen teoksen tai kirjan sisältöä ja sisäistä organisoitumista. Tällaista esitysmuotoa kutsutaan perinteisesti monografiaväitöskirjaksi tai lyhyesti **monografiaksi**. Toinen mahdollisuus väitöskirjan rakenteeksi on nk. **kokoelmaväitöskirja** tai **nippuväitöskirja**, joka koostuu useista itsenäisistä mutta aiheeltaan toisiinsa liittyvistä osatöistä eli alkuperäisjulkaisuista sekä nämä yhteen liittävästä johdannosta, kirjallisuuskatsauksesta ja yhteenvedosta.*

Väitöskirjan ja tarkastusprosessin luonteeseen vaikuttaa se, onko väitöskirjan tuloksia julkaistu osittain tai kokonaisuudessaan aikaisemmin väittelijän tekemissä tieteellisissä julkaisuissa. Kokoelmaväitöskirjassa osatyöt on yleensä julkaistu tai hyväksytty julkaistavaksi tieteellisissä vertaisarvioituissa julkaisusarjoissa, kun taas klassinen monografia on ollut kokonaisuudessaan aiemmin julkaisematon. Tähän ei kuitenkaan ole monografian osalta Oulun yliopiston eikä tutkijakoulun puolesta pakkoa, vaan yliopisto päin vastoin suosittaa monografiassakin esitettyjen tutkimustulosten julkaisemista kansainvälisissä tieteellisissä sarjoissa jo ennen väitöskirjan esitarkastusta tai sen jälkeen. Sarjojen tekijänoikeusperiaatteita ja vaatimuksia on luonnollisesti kunnioitettava ja noudatettava kaikilta osin hyvää tieteellistä käytäntöä. Mahdollisten aiempien julkaisujen tekijänoikeuksien omistajien vaatimukset onkin otettava huomioon vastaavasti kuin kokoelmaväitöskirjoissakin. Ts. myös monografia voi perustua joko osittain tai kokonaisuudessaan aikaisemmin julkaistuihin tutkimuksiin ja osatöihin. Jos näissä on useita kirjoittajia, monografiaan sisällytetään ainoastaan väittelijän kontribuutioksi luettava osuus taikka se on selkeästi esitettävä. Tässä tilanteessa noudatetaan soveltuvien osien vastaavia säädöksiä kuin jäljempänä kuvattavien kokoelmaväitöskirjojen osalta. Vaikka tulokset olisi julkaistu aiemmin, monografia voi olla perusteltu esitysmuoto esim. selkeämmän esittämisen kannalta, alan käytäntöjen vuoksi taikka mahdollisen kaksoistutkimuksen tai muun kansainvälisen yhteistyön takia.

Kokoelmaväitöskirja perustuu lähtökohtaisesti aiemmin kansainvälisissä vertaisarvioituissa julkaisusarjoissa ilmestyneisiin tai julkaistavaksi hyväksytyihin osatöihin ja mahdollisesti myös arvioitavaksi lähetettyihin käsikirjoituksiin. Tieteenalan erityisluonteen vuoksi julkaisusarjat voivat olla myös kotimaisia.

Kokoelmaväitöskirjojen tyypillinen osatöiden lukumäärä vaihtelee tieteenaloittain ja riippuu ensisijaisesti niiden tieteellisestä sisällöstä, uutuusarvosta ja merkittävydestä sekä väittelijän kontribuutiosta töihin. Väitöskirja-asiantuntijat arvioivat viime kädessä kontribuution riittävyyden väitöskirjaksi perustuen työn tieteellisen sisällön arviointiin. Tohtorikoulutustoimikunta tekee lopullisen päätöksen väittelyluvasta ja väitöskirjan hyväksymisestä lausuntojen pohjalta.”

Monografia on jatko-opiskelijan omasta tutkimuksestaan laatima teos. Se on julkaisuna yhtenäinen ja itsenäinen ja siinä tulee kuvata tutkimuksessa käytetyt aineistot, menetelmät ja tulokset kokonaisuudessaan. Monografian loppuun ei lisätä työn perustana olevia julkaistuja artikkeleita tai käsikirjoituksia; tulokset tulee siis kirjoittaa niin kuin artikkeleita ei olisi eli kaikki tulokset, myös julkaistun työn tulokset, on esitettävä monografian tulososiossa, tekstinä, taulukkoina tai kuvina.

Esitarkastajan tehtävänä on selvittää ennen väittelyluvan myöntämistä, täyttääkö esitetty työ väitöskirjalle asetettavat muodolliset laatuvaatimukset ja onko työn tieteellinen taso riittävä. Monografiavaihtoehdossa luettavana ja kommentoivana on laajempi kokonaisuus kerralla toisin kuin kokoelmaväitöskirjassa, jossa osatyöt ovat vertaisarvioituja. Esitarkastajan on päätettävä, että monografia on väitöskirjan tasoa eikä hän voi tukeutua julkaisusarjojen arviointiin. Kokoelmaväitöskirja perustuu kansainvälisissä sarjoissa julkaistuihin osatöihin, jotka lehtien referoijat ovat jo arvioineet.

Väitöskirjan tulee osoittaa tohtoriopiskelijan kyky itsenäisesti ja kriittisesti soveltaa tieteellisen tutkimuksen menetelmiä ja luoda uutta tieteellistä tietoa huolimatta sitä onko kyseessä monografia tai kokoelmaväitöskirja.

Monografiaväitöskirjassa tulee selvästi mainita, että kyseessä on monografia, esim. *This monograph thesis includes research results partially or completely published in the following scientific articles.*